

PAPIRET FORSVINNER: Utfylling av papirdokumenter er både tidkrevende og dyrt. Elektroniske veifraktbrev vil bety besparelser for alle.

PeopleImages

Viktig å følge med i tiden – og høste gevinstene

NÅ ELEKTRONISK: Etableringen av et felles veifraktdokument (CMR) for internasjonal godstransport representerte i sin tid en betydelig forenkling. Men i dag ligger gevinstene framfor alt i å erstatte papirdokumentasjonen med elektroniske meldinger.

Tekst: **Olav G. Hermansen**

Vårt utgangspunkt er avtalen om internasjonal varetransport på vei fra 1956. I kortform omtales den som CMR-konvensjonen. (Convention relative au contrat de transport international de Marchandises par Route).

I 2022 er det ikke opplagt at bruken av et papirdokument i tre eksemplarer (avsender, transportør og mottakers eksemplar) representerer en handelsforenkling. Allerede i 2008 åpnet

FN-organet UN ECE gjennom en tilleggsprotokoll for å erstatte CMR-fraktbrevet med elektroniske meldinger. Disse kalles eCMR. Meldingene er, både hva gjelder innhold og juridisk betydning, identisk med CMR-fraktbrevet. Per juli 2022 har 31 land, herunder Norge, signert denne tilleggsprotokollen. I praksis er det derfor grønt lys for å erstatte CMR-papirdokumentet med elektronisk meldinger ved lastebiltran-

sporert til og fra våre viktigste handelspartner i Europa.

Et juridisk dokument – som forventes å bli obligatorisk

Ikke bare er CMR et dokument som SKAL utstedes ved internasjonal veitransport.

Det er også:

- en bekreftelse av transportkontrakten i henhold til CMR-konvensjonen
- en konkretisering av transportordren for den aktuelle forsendelsen
- informasjon om transporten og godset
- en kvittering for mottatt eller utlevert gods
- et grunnlag for anmerkninger ved avvik (skade, manko etc.)

- et underlag for eventuelt å blokkere utlevering av sendingen
- et bevisgrunnlag for overlevering eller manglende overlevering av godset

I tillegg kan CMR brukes ved kombinerte transporter, for eksempel bil-båt-bil.

Stortingsflertallet som vedtok eCMR-tilleggsprotokollen i 2020 – som i dag utgjør regjeringspartiene Ap og SP, foruten SV og FrP – krevde i tillegg at bruken av eCMR blir gjort obligatorisk. Det samme har Europaparlamentet og det Europeiske råd bestemt, med virkning fra 2026.

Spart tid – og papirbyråkrati
Undersøkelser fra FNs økonomiske kommisjon fra Europa UNE ECE, Internati-

Havn for Norges grønne industrihovedstad

Mo i Rana Havn KF | Midtre gate 23, 8624 Mo i Rana
Telefon: 75 13 47 00 | E-post: havna@moiranahavn.no

 SANDNES HAVN
- vi knytter sammen verdier

Sandnes havn skal være et attraktivt, miljøvennlig og effektivt logistikknutepunkt for næringslivet i regionen

Den lokale grønne havnen for Jærindustrien

En komplett havn hvor effektivitet og miljø er i fokus

Med flere ukentlige kystanløp, tilbys løsninger etter markedets krav og behov

Havnen fremmer godstransport sjøveien, som et naturlig valg for kundene

Kysten starter i Sandnes!
sandneshavn.no

FREMTIDEN: Det skal bli lettere for alle parter når bruken av eCMR blir utbredt.

Dimensions

onal Road Transport (IRU), og flere har vist at erstatning av CMR med elektroniske meldinger har gitt:

- tidsbesparelser på mellom 5 til 20 minutter per eCMR
- økonomiske besparelser på mellom 2 og 13 euro per eCMR

Bruk av eCMR- åpner på en helt annen måte enn tidligere for gjenbruk av data. På gevinstsiden anføres også:

- Forenkling av transportprosessen
- Bedre arkivering og dokumentgjenfinning, les. tidsbruk ved eCMR versus CMR
- Tilgang til informasjon i sanntid
- Positiv virkning på helse og miljø (mindre papirbruk og mindre smittefare)
- Bedre leveringservice
- Transportørene kan fakturere for oppdraget så snart elektronisk mottaksvitering (via e-signatur) foreligger

Koblingseffektene er trolig de viktigste

Det viktige er likevel at eCMR ikke bare dreier seg om et enkeltstående fraktbrev, men

om elektronisk kommunikasjon. Det gjør at eCMR kan integreres med bakenforliggende datasystemer i bedriftene som for eksempel:

- Enterprise Resource Planning (ERP)
- Warehouse Management System
- Fleet management (flåtestyring)
- GPS, herunder sporing og ulykkesvarsling

Verdien av digitaliseringen ligger således ikke bare i å erstatte papirdokumenter med elektroniske meldinger, men i at aktørenes forretningsprosesser blir mer effektive.

Det finnes i dag minst et titalls tilbydere av eCMR-løsninger. Stadig flere europeiske eksportører, importører og transportører tar i bruk eCMR-meldinger. Ettersom antallet brukere som kommuniserer via en eCMR-plattform stiger skaper det også en økt felles gevinst. Det man i it-sammenheng gjerne kaller nettverkseffekten, eller enkelt sagt at $1+1=>2$, er i høyeste grad til stede ved overgang til eCMR.

Et interessant tegn i tiden er at flere ledende tyske logistikk-tilbydere har gått sammen for å fremme bruken av eCMR. Og det ikke som ledd i innbyrdes konkurranse, men snarere som en felles plattform eller grunnlag for å konkurrere om kundene (kilde: <https://www.openlogisticsfoundation.org>)

Problematiske fem-over-tolv-løsninger

Innføring av eCMR krever like fullt en viss «ordning och reda» og at partene kjenner sin rolle. **Men hva om aktørene har lagt seg til uvaner som at:**

- sjåføren for hånd i CMR-fraktbrevet med kulepenn tilføyer manglende informasjon fra avsender og kontraktmessig transportør
- sjåføren kjører av gårde uten å ha mottatt et gyldig fraktbrev og isteden i etterkant «utsteder» et eget CMR for å «dokumentere» transportavtalen gjennom å ta et bilde på mobiltelefonen av sine håndskrevne tilføyelser og sender det til oppdragsgiver

Med slike «løsninger» settes både juss og datakvalitet til de grader på strekk at de vanskelig lar se forene med bruk av eCMR-meldinger.

Derfor er det viktig at også sjåføren læres opp til å håndtere eCMR-systemet. Og at rollene også mht. endring og godkjenning av endringer av dokumentasjonen – tydeliggjøres.

Fakta: NorStella

NorStellas oppgave er å fremme digitaliseringen av Norge. Stiftelsen arbeider for økt samhandling på tvers av næringer, sektorer og profesjoner. I og med at NorStella både har digitalisering og internasjonal handelsforenkling som sine arbeidsoppgaver har organisasjonen engasjert seg i utbredelsen av eCMR. Dette bla. ved å lage en egen implementasjonsguide for eCMR og delta i pilotprosjekter med bedrifter som ønsker å ta disse elektroniske meldingene i bruk.